

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Житомирської області щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2021 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Житомирської області в IV кварталі 2021 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Житомирської області у IV кварталі 2021 року свідчать, що респонденти очікують **зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні** та стримано оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікується швидше зростання цін. Девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 30.8% (найвищі очікування скорочення виробництва серед регіонів) (у попередньому кварталі – 33.3%) (графік 1). У цілому по Україні респонденти очікують зростання обсягів виробництва – баланс відповідей – 8.3%;
- **вищу інфляцію:** 53.8% респондентів очікують, що інфляція перевищить 7.5% (у попередньому кварталі 38.5%), у цілому по Україні – 61.3%. **Головним чинником інфляції** респонденти продовжують називати витрати на виробництво (відзначили 100.0% респондентів) (графік 2);
- **девальвацію національної валюти високими темпами:** знецінення гривні відносно долара США очікують 92.3% респондентів області (як і в попередньому кварталі). У цілому по Україні – 72.2%;
- **збереження фінансово-економічного стану на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 20.0%) (таблиця). У цілому по Україні респонденти очікують поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств: баланс відповідей – 9.7%;
- **незмінних загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 0.0% (у III кварталі 2021 року – 66.7%). У цілому по Україні очікується зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції – 21.8%;
- **уповільнення зростання інвестиційних видатків** на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 7.7%, водночас очікується зменшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт: баланс відповідей – «мінус» 8.3% (у попередньому кварталі – по 45.5%). У цілому по Україні – 19.1% та 6.9% відповідно;
- **кількості працівників** на своїх підприємствах на поточному рівні: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 7.7%) (графік 4). У цілому по Україні прогнозується помірне збільшення кількості працівників – 2.9%;
- **стрімке зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей – 100.0% та 84.6% відповідно (у попередньому кварталі – 100.0% та 69.2% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на сировину, матеріали, енергоносії та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **уповільнення зростання витрат на одиницю продукції та зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника високими темпами:** баланси відповідей – 50.0% та 75.0% відповідно (у III кварталі 2021 року – 84.6% та 76.9%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають брак кваліфікованих працівників (оцінки впливу цього чинника значно посилюлися порівняно з попереднім опитуванням), занадто високі ціни на сировину та матеріали, а також енергоносії (графік 5).

Очікування щодо зростання потреби підприємств області в позикових коштах найближчим часом дещо послабилися на тлі зменшення частки респондентів, які планують брати кредити (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам виключно в національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, на думку респондентів, останнім часом стали менш жорсткими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти назвали наявність інших джерел фінансування, занадто високі ставки за кредитами та надмірні вимоги до застави (графік 10).

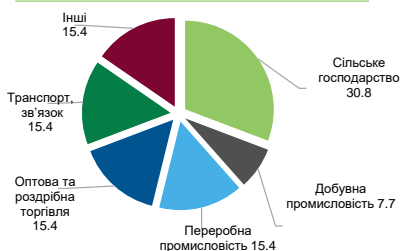
Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 98.1%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

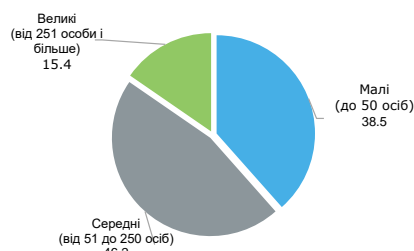
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств задовільний** другий квартал поспіль: баланс відповідей – 0.0% (графік 3). У цілому по Україні фінансово-економічний стан підприємств добрий: баланс відповідей – 7.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нормальний:** баланс відповідей – 0.0% (як і в попередньому кварталі);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 23.1% (у попередньому кварталі – 18.2%).

Паспорт вибірки^{1,2}

Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємства за кількістю працівників, %

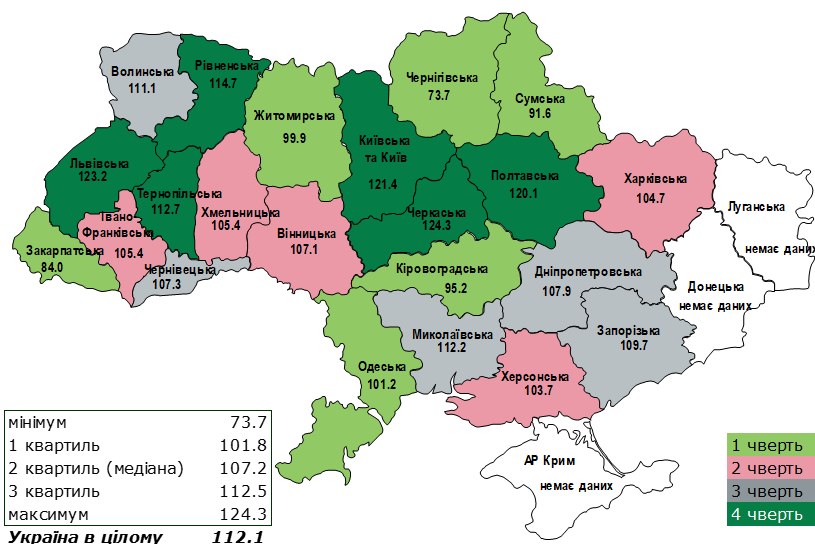

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 04–30 листопада 2021 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

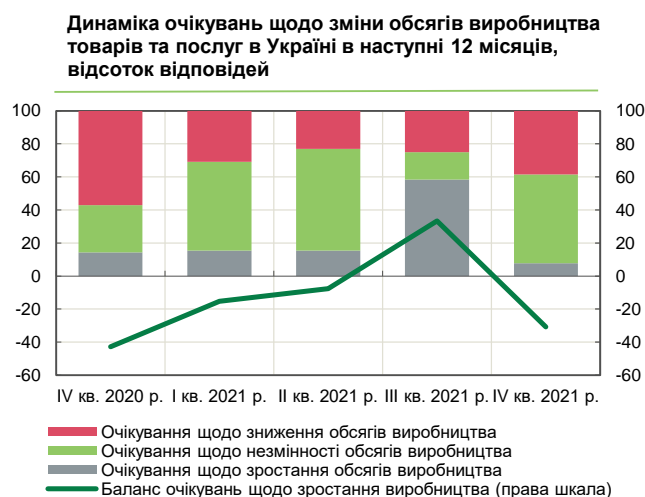
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Житомирської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2020 р.	I кв. 2021 р.	II кв. 2021 р.	III кв. 2021 р.	IV кв. 2021 р.
фінансово-економічного стану	0.0	38.5	33.3	20.0	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-7.1	23.1	7.7	66.7	0.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	14.3	23.1	16.7	45.5	-8.3
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	30.8	30.8	33.3	45.5	7.7
кількості працівників	-7.1	7.7	15.4	-7.7	0.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань (ІДО) – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

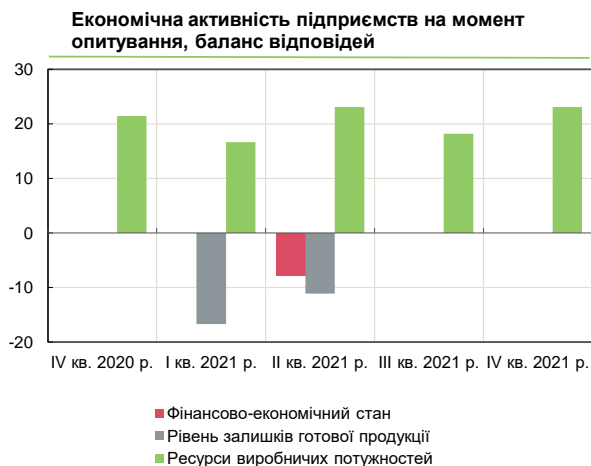
Графік 1

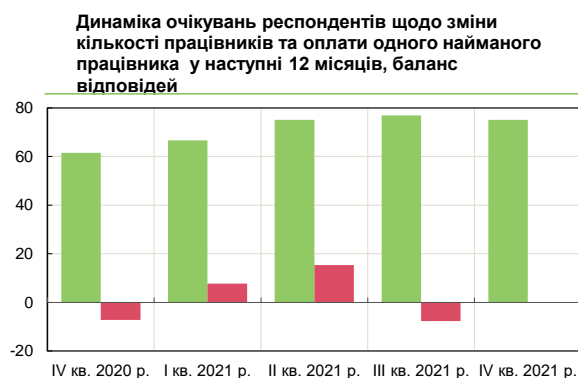
Графік 2

Графік 3

Графік 4

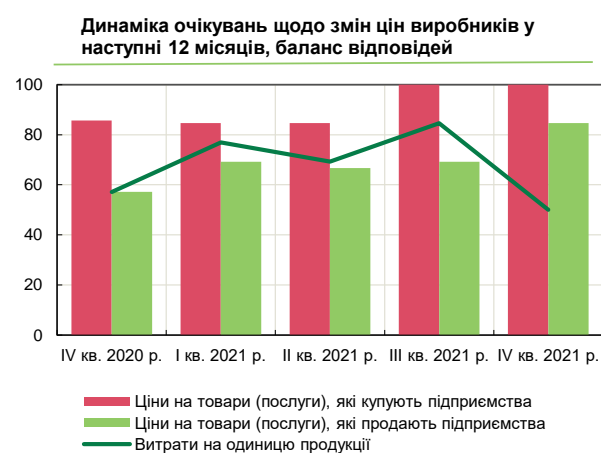

Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

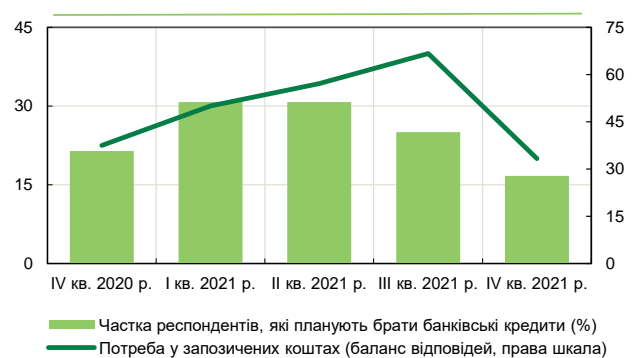
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

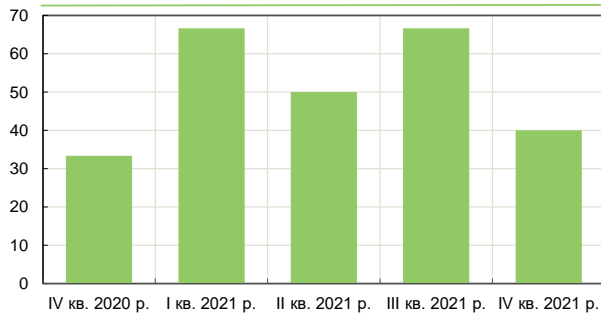
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

